

10.9.2021

EOAK/3021/2020

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamiehen sijainen Mikko Sarja

Esittelijä: Esittelijäneuvos Kaija Tanttinen-Laakkonen

PERHEVALMENNUKSEN JÄRJESTÄMINEN

1 KANTELU

Kantelija arvosteli Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän neuvoloiden menettelyä perua kaikki perhe- ja synnytysvalmennukset myös ensisynnyttäjiltä.

2 SELVITYS

Kantelun tutkimiseksi hankittiin seuraava selvitys:

1. Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän perhe- ja sosiaalipalveluiden toimialajohtajan A:n 29.6.2020 antama selvitys ja
2. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) lausunto 30.6.2021.

3 RATKAISU

3.1 Asiassa saatu selvitys

3.1.1 Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän selvitys

Toimialajohtaja A toteaa selvityksessään seuraavaa.

Koronaviruspandemian vuoksi Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymässä peruttiin kaikki ryhmämuotoiset toiminnot, mukaan lukien suunnitellut perhevalmennusryhmät kansallisen, muun muassa THL:n antaman ohjeistuksen mukaisesti.

Hyvinvointikuntayhtymässä nostettiin valmiustilaa ja mukautettiin kiireettömän hoidon ja palveluiden palvelutuotantoa varmistamaan pandemiatilanteessa kriittisten sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden riittävyys ja toimintakyky esiintyvää tarvetta vastaavasti. Perhe- ja sosiaalipalveluiden toimialan lapsiperhepalveluissa supistettiin palvelutoimintaa muun muassa neuvoloissa. Palvelutoiminta neuvolapalveluissa kohdennettiin poikkeustilan aikana pääasiassa raskaana olevien sekä alle 1-vuotiaiden tarkastuksiin. Rokotusohjelman mukaiset rokotukset ja myös yksilöllisen tarpeen mukaiset käynnit leikki-ikäisille järjestettiin.

Neuvolan asiakkaille kohdennetussa tiedotteessa 27.3.2020 kerrottiin neuvoloiden supistetusta toiminnasta. Perhevalmennusten peruuntumisesta tiedotettiin neuvolan asiakkaille myös vastaanotoilla, www-sivuilla ja sosiaalisessa mediassa.

Koronaviruspandemiaan liittyvien toiminnan rajoitus- ja supistamistoimenpiteiden täytäntöönpano tapahtui nopealla aikataululla. Perhevalmennusryhmien päättymiseen hyvinvointikuntayhtymän neuvolapalveluissa ei ollut valmiutta vastata korvaavalla palvelulla, esimerkiksi etäyhteyden avulla järjestettävällä valmennuksella. Alkuvuonna 2020 neuvolassa oli testattu mahdollisuutta seurata perhevalmennusta etäyhteyden avulla, mutta ryhmän suuri koko aiheutti etäyhteysongelmia, joita selvitettiin ICT-palveluiden kanssa.

Hyvinvointikuntayhtymän alueella perhevalmennukset toteutetaan monitoimijamallilla ja mukana on neuvolan lisäksi Diakonissalaitoksen Vauvan Taika -hanke, Miessakit ry, Lahden Ensi- ja turvakoti ry, Lahden seurakuntayhtymän perheasianneuvottelukeskus, hyvinvointikuntayhtymän synnytysosastot, fysioterapia ja suun terveydenhoito. Perhevalmennuksiin osallistuvilla toimijoilla on ja oli koronaviruspandemiasta johtuvien rajoitusten aikana tarjolla materiaalia omilla verkkosivuillaan. Lisäksi hyvinvointikuntayhtymän fysioterapiassa toteutettiin etävastaanottoja pienryhmille vauvan käsittelyyn liittyen, ja Vauvan Taika toteutti etäraskausryhmän. Lisäksi toukokuusta alkaen oli mahdollisuus tutustua hyvinvointikuntayhtymän synnytysosastoihin virtuaalisesti.

Toimialajohtaja A:n mukaan puutteena voidaan nähdä se, että jo olemassa olevaa, eri toimijoiden taholta tuotettua valmennusmateriaalia ei ollut kerättynä yhteen paikkaan helposti löydettäväksi. Hyvinvointikuntayhtymä tiedotti tarjolla olevista palveluista ja palveluihin hakeutumisesta aktiivisesti covid-19-pandemian aikana. Vanhemmuuteen ja parisuhteeseen sekä psykososiaalisen tukeen oli tarjolla monipuolisesti palveluita.

Hyvinvointikuntayhtymän neuvolan palveluesimiehen mukaan terveydenhoitajan osuus perhevalmennuksessa liittyy pitkälti imetykseen. Imetysasioita käydään läpi normaalivastaanotoilla raskauden aikana ja vauvaiässä, ja poikkeusaikana perhevalmennuksen peruutuessa imetysasioita käytiin läpi tehostetummin neuvolan vastaanottokäynneillä. Poikkeustilanteesta huolimatta raskaana olevien äitien sekä vauvojen käynnit neuvolassa toteutuivat normaalisti.

Hyvinvointikuntayhtymän neuvolapalveluissa perhevalmennusryhmät peruttiin siis ryhmätoiminnan kieltävän ohjeistuksen mukaisesti koronaviruspandemian vuoksi. Hyvinvointikuntayhtymän neuvolapalveluissa ei ollut käytettävissä virtuaalisesti toteutettavaa etävalmennuskokonaisuutta rajoitusten tullessa voimaan.

Perhevalmennuksen ryhmätapaamisia korvattiin tehostetulla työskentelyllä terveydenhoitajien vastaanottokäynneillä sekä yksittäisillä virtuaalipalvelukokonaisuuksilla. Palveluita koskevaa informaatiota ei ollut kuitenkaan kerättyä yhteen paikkaan, mihin jatkossa on kiinnitettävä huomiota. Myös tarjolla olevista muista palveluista informoitiin aktiivisesti hyvinvointikuntayhtymässä.

Neuvolapalvelut yhdessä muiden perhevalmennukseen osallistuvien toimijoiden kanssa kehittää ja kokoaa perhevalmennuskokonaisuutta, joka vastaa etävalmennustarpeeseen. Tavoite on, että jatkossa hyvinvointikuntayhtymä tarjoaa verkko/etävalmennusta ryhmämuotoisen valmennuksen rinnalla. Jatkossa virtuaalista etävalmennuskokonaisuutta voidaan hyödyntää kevään kaltaisessa tilanteessa, jossa kokoontumiset samoihin tiloihin eivät olleet mahdollisia.

3.1.2 THL:n lausunto

THL toteaa antaneensa koronaviruspandemian aikana perhevalmennusten järjestämistä koskevia ohjeita, jotta palvelut voitaisiin järjestää niiden käyttäjille mahdollisimman turvallisesti ja koronaviruksen leviämistä palveluissa voitaisiin torjua. THL viittaa laitoksen tehtäviin, joista säädetään siitä annetussa laissa ja tartuntatautilaissa. THL toteaa, että sen antama ohjeistus ei ole oikeudellisesti sitovaa, vaan suositusluonteista.

THL ei ole missään vaiheessa ohjeistanut lopettamaan kaikkea ryhmämuotoista toimintaa tai antanut ”kieltävää ohjeistusta”, kuten Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän selvityksestä voisi päätellä. THL antoi kuitenkin 18.3.2020 ohjeen neuvolapalveluiden järjestämisestä koronavirus tilanteessa, jonka mukaan ”perhevalmennusta sekä muita vanhempainryhmiä tai opiskeluhuollon ryhmämuotoista tukea järjestetään ainoastaan digipalveluina”.

Ohjetta annettaessa Suomessa vallitsi poikkeustila, joka johtui uuden koronaviruksen aiheuttamasta maailmanlaajuisesta, juuri Suomeenkin levinneestä pandemiasta. THL suositteli perhevalmennusten järjestämistä ainoastaan digitaalisesti tuolloin, sillä tartuntamäärät kasvoivat nopeasti eikä uutta tautia vielä juurikaan tunnettu. Muun muassa tiedot siitä, miten SARSCoV-2-virus leviää sekä tiedot taudin vaarallisuudesta raskaana oleville ja syntymättömille lapsille, olivat tuossa vaiheessa hyvin puutteellisia. Raskaus heikentää immuunijärjestelmän toimintaa, mikä yleisesti lisää infektioihin liittyviä riskejä raskaana olevilla. Lisäksi loppuraskauden aikana sairastetut keuhkokuumeet ja muut hengitystieinfektiot ovat yleensä vakavampia, kun keuhkojen tilavuus on kohdun vaatiman tilan takia pienempi ja hapentarve samalla suurentunut.

Ohjeiden antaminen fyysisten tapaamisten turvalliseen järjestämiseen oli lisäksi tuossa vaiheessa vaikeaa, koska tietoa siitä, miten virus tarttuu, sekä tietoa erilaisten tartuntoja ehkäisevien keinojen tehosta oli vielä niukasti. Kaikenlaisista suojaamista ja muista tarpeista oli lisäksi maailmanlaajuinen pula.

THL toteaa päivittäneensä koronavirukseen liittyviä ohjeitaan, kun virukseen liittyvä tieto on lisääntynyt. Ohjeita muutettaessa on pyritty huomioimaan myös palaute siitä, miten ohjeita on toteutettu kentällä.

THL antoi 18.5.2020 ohjeen, jonka mukaan ”poikkeustilanteessakin asiakkailta on oikeus kaikkiin lakisääteisiin ehkäiseviin palveluihin”. Edelleen 18.5.2020 annetun ohjeen mukaan ”synnytysosastoilla tehdyt muutokset (esim. tukihenkilöiden osallistumisrajoitukset, nopeammat kotiutukset) lisäävät äitiysneuvoloiden roolia ja merkitystä tuen tarjoajana: mm. synnytysvalmennuksessa, synnytyspelon käsittelyssä ja imetysohjauksessa ja ryhmämuotoiset tapaamiset, kuten perhevalmennus, muut vanhempainryhmät ja opiskeluhuollon ryhmämuotoinen tuki, suositellaan järjestettäväksi ensisijaisesti virtuaalisesti. Mikäli ryhmä kokoontuu samaan tilaan, huomioidaan yleiset kokoontumisia koskevat ohjeet: tapaamiseen ei saa tulla sairaana, ei edes lieväoireisena, ja noudatetaan turvavälejä”. Ohjetta on muutettu myös tämän jälkeen. THL:n mukaan ohjeessa on kuitenkin säilynyt perusviesti siitä, että lakisääteiset ehkäisevät palvelut on järjestettävä myös pandemian aikana.

3.2 Keskeiset säännökset ja viranomaisohjeet

3.2.1 Perustuslaki

Perustuslain (731/1999) 19 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut ja edistettävä väestön terveyttä.

Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen.

3.2.2 Terveystuolilaki

Terveystuolilain (1326/2010) 15 §:n mukaan on järjestettävä alueensa raskaana olevien naisten, lasta odottavien perheiden sekä alle oppivelvollisuusikäisten lasten ja heidän perheidensä neuvolapalvelut (1 mom.).

Pykälän 2 momentin 4 kohdan mukaan neuvolapalveluihin sisältyy vanhemmuuden ja perheen muun hyvinvoinnin tukeminen.

Terveystuolilakia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 90/2010 vp) todetaan 15 §:n 2 momentin 4 kohdan yksityiskohtaisissa perusteluissa muun muassa, että moniammatillisesti järjestetyn vanhempainryhmätoiminnan avulla voidaan vahvistaa vanhempien taitoja ja tarjota vertaistukea.

Pykälän 3 momentin mukaan kunnan perusterveydenhuollon on neuvolapalveluja järjestäessään toimittava yhteistyössä varhaiskasvatuksesta, lastensuojelusta ja muusta sosiaalihuollosta, erikoissairaanhoidosta vastaavien sekä muiden tarvittavien tahojen kanssa.

Terveydenhuoltolain 23 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä asioista, jotka on sisällytettävä opiskeluterveydenhuoltoon, lasten ja nuorten ehkäisevään suun terveydenhuoltoon sekä terveysneuvontaan ja määräaikaisiin terveystarkastuksiin neuvolapalveluissa ja kouluterveydenhuollossa.

3.2.3 Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta

Neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta annetun valtioneuvoston asetuksen (338/2011) 15 §:n 1 momentin mukaan ensimmäistä lastaan odottavalle perheelle on järjestettävä moniammatillisesti toteutettua perhevalmennusta, johon sisältyy vanhempainryhmätoimintaa.

Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) julkaisussa Neuvolatoiminta, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto sekä ehkäisevä suun terveydenhuolto (STM:n julkaisuja 2009:20) todetaan perhevalmennuksesta ja vanhempainryhmätoiminnasta seuraavaa:

”Perhevalmennuksen tavoitteena on tukea tulevia vanhempia odotusaikana ja lapsen hoito- ja kasvatustehtävässä. Perhevalmennuksella pyritään vahvistamaan synnytykseen sekä lapsen hoitoon ja kasvatukseen liittyviä tietoja ja taitoja. Perhevalmennus ja muu vanhempainryhmätoiminta mahdollistavat vertaistuen ja yhteisöllisyyden lasta odottaville vanhemmille. Kriittisinä siirtymäkausina, kuten ennen ja jälkeen lapsen syntymän, voi ryhmäneuvonta olla yksilöneuvontaa tuloksellisempaa ja taloudellisempaa. Nuorelle perheelle vertaistuki ja toiset samassa elämänvaiheessa olevat perheet voivat olla suureksi avuksi. Perheiden erilaiset lähtökohdat edellyttävät perhevalmennukselta ja ryhmätoiminnalta jatkuvaa kehittämistä, monimuotoisuutta ja vaihtoehtoja.

Ryhmäneuvontana voidaan järjestää perheiden tarpeen mukaan erilaista pienryhmätoimintaa, kuten esimerkiksi ryhmäneuvolatoimintaa ja isäryhmiä. Vanhempainryhmätoiminta edistää lapsiperheiden yhteenkuuluvuutta, perheiden keskinäistä yhteistyötä ja toistensa tukemista.”

3.2.4 Laki terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annetun lain (668/2008) 2 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan laitoksen tehtävänä on tutkia, seurata, arvioida ja kehittää sekä ohjata sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa ja antaa asiantuntijatukea hyvinvointia ja terveyttä edistävien politiikkojen, toimintatapojen ja käytäntöjen toteuttamiseksi.

3.2.5 Tartuntatautilaki

Tartuntatautilain (1227/2016) 7 §:n 2 momentin mukaan tartuntatautien torjunnan kansallisena asiantuntijalaitoksena toimii Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, joka ohjaa ja tukee tartuntatautien torjuntatyötä kunnissa, sairaanhoitopiirien kuntayhtymissä ja sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköissä ja antaa väestölle ohjeita tartunnan välttämiseksi ja leviämisen ehkäisemiseksi.

3.2.6 Hallintolaki ja laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta

Hallintolain (434/2003) 7 §:n 1 momentin mukaan asiointi ja asian käsittely viranomaisessa on pyrittävä järjestämään siten, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja viranomainen voi suorittaa tehtävänsä tuloksellisesti. Saman pykälän 2 momentin mukaan viranomaisen velvollisuudesta tiedottaa toiminnastaan ja palveluistaan sekä yksilöiden ja yhteisöjen oikeuksista ja velvollisuuksista toimialaansa liittyvissä asioissa säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 20 §:n 2 momentissa.

Edellä mainitun julkisuuslain säännöksen mukaan viranomaisen on tiedotettava toiminnastaan ja palveluistaan sekä yksilöiden ja yhteisöjen oikeuksista ja velvollisuuksista toimialaansa liittyvissä asioissa.

3.2.7 Valmiuslaki ja valtioneuvoston asetukset

Valtioneuvosto päätti 16.3.2020 (VNK/2020/31), että maassa vallitsivat valmiuslain (1552/2011) 3 §:n 3 ja 5 kohdassa tarkoitetut poikkeusolot COVID-19-epidemian vuoksi.

Valmiuslaissa säädetään toimivaltuuksista, joita voidaan ottaa käyttöön poikkeusoloissa ja niiden käyttöön ottamisessa noudatettavista menettelytavoista.

Lain 88 §:n 1 momentin mukaan kunta voi luopua terveydenhuoltolaissa säädettyjen määräaikojen noudattamisesta kiireettömän hoidon järjestämisessä, jos se on välttämätöntä kiireellisen hoidon järjestämiseksi ja jos määräajan ylittäminen ei vaaranna potilaan terveyttä. Säännöstä sovellettiin 18.3 - 15.6.2020 välisenä aikana (valtioneuvoston asetukset 127/2020, 197/2020, 363/2020 ja 444/2020).

3.2.8 STM:n ohjaus

STM halusi 8.5.2020 julkaisemassaan Kuntainfossa (Sosiaali- ja terveydenhuollon kriittiset palvelut COVID-19-epidemian aikana, 4/2020) muistuttaa, että kuntien oli turvattava sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin pääsy myös epidemian aikana. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja ei voitu lakkauttaa kokonaan eikä niiden toteuttamisen viivästyminen saanut vaarantaa kenenkään arjessa selviytymistä ja turvallisuutta.

Kuntainfon mukaan neuvolapalvelujen turvaaminen oli välttämätöntä raskaana olevien sekä lasten terveyden turvaamiseksi, perheiden tuen tarpeiden tunnistamiseksi ja ohjaamiseksi tarvitsemansa avun piiriin. Äitiysneuvolapalveluita tuli olla saatavilla normaalisti kaikissa tilanteissa. Epidemia-aikana tehdyt muutokset synnytystoiminnassa (esim. tukihenkilöiden osallistumisen rajoitukset, lisääntyneet nopeat kotiutukset) lisäsivät äitiysneuvoloissa tuen tarvetta mm. synnytysvalmennukseen, imetysohjaukseen ja synnytyspelon käsittelyyn.

STM antoi 20.3.2020 ohjeen (päivitetty 16.4.2020) poikkeustilan huomioimisesta perustason sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden toiminnassa. STM korosti, että myös poikkeusoloissa oli turvattava perustason sosiaali- ja terveysterveystoimien saatavuus. STM totesi, että sosiaali- ja terveysterveystoimien järjestämisvelvollisuus säilyy myös poikkeusoloissa.

3.2.9 THL:n ohjaus

THL:n 18.3.2020 antaman ohjeen mukaan ”ryhmämuotoisia tapaamisia, kuten ryhmävastaanottoja (mm. ryhmäneuvola) ja perhevalmennusta sekä muita vanhempainryhmiä tai opiskeluhuollon ryhmämuotoista tukea järjestetään ainoastaan digipalveluina”.

THL:n 18.5.2020 päivitettyssä ohjeessa Neuvolan ja opiskeluhuollon palvelujen järjestäminen koronavirustilanteessa” todettiin seuraavaa:

”Vaikka Suomessa vallitsevat poikkeusolot, sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja ei voida lakkauttaa, eikä niiden viivästyminen saa vaarantaa kenenkään arjessa selviytymistä ja turvallisuutta. Poikkeustilanteessakin asiakkailta on oikeus kaikkiin lakisääteisiin ehkäiseviin palveluihin.

Synnytysosastoilla tehdyt muutokset (esim. tukihenkilöiden osallistumisrajoitukset, nopeammat kotiutukset) lisäävät äitiysneuvoloiden roolia ja merkitystä tuen tarjoajana: mm. synnytysohjauksessa, synnytyspelon käsittelyssä ja imetysohjauksessa.

Ryhmämuotoiset tapaamiset, kuten perhevalmennus, muut vanhempainryhmät ja opiskeluhuollon ryhmämuotoinen tuki, suositellaan järjestettäväksi ensisijaisesti virtuaalisesti. Mikäli ryhmä kokoontuu samaan tilaan, huomioidaan yleiset kokoontumisia koskevat ohjeet: tapaamiseen ei saa tulla sairaana, ei edes lievöireisenä, ja noudatetaan turvavälejä.”

3.3 Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän menettelyn arviointi

Totean, että valtioneuvoston asetusten perusteella kunta voi luopua terveydenhuoltolaissa säädettyjen määräaikojen noudattamisesta kiireettömän hoidon järjestämisessä poikkeusoloissa ajalla 18.3.–15.6.2020, jos se oli välttämätöntä kiireellisen hoidon järjestämiseksi ja jos määräajan ylittäminen ei vaarantanut potilaan terveyttä. Asetuksilla säädettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämistä koskevat lakisääteiset vaatimukset olivat voimassa myös poikkeusoloissa.

Tämä merkitsi sitä, että myös poikkeusoloissa kunnan oli järjestettävä sen tehtäväksi terveydenhuoltolain 15 §:ssä säädetty neuvolapalvelut ja niihin sisältyvänä vanhemmuuden ja perheen muun hyvinvoinnin tukeminen. Neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta annetun valtioneuvoston asetuksen 15 §:n 1 momentin mukaan ensimmäistä lastaan odottavalle perheelle on järjestettävä moniammatillisesti toteutettua perhevalmennusta, johon sisältyy vanhempainryhmätoimintaa.

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä peruutti koronaviruspandemian vuoksi perhevalmennusryhmät ryhmätoiminnan kieltävän kansallisen ohjeistuksen mukaisesti.

Totean, että THL ei ohjeistanut lopettamaan ryhmämuotoista toimintaa tai antanut tällaisen toiminnan kieltävää ohjeistusta.

THL antoi 18.3.2020 ohjeen ryhmämuotoisten tapaamisten, kuten perhevalmennusten, järjestämisestä ainoastaan digipalveluina. THL antoi tämän ohjeensa tilanteessa, jossa tartuntamäärät kasvoivat nopeasti eikä uutta tautia vielä juurikaan tunnettu. Muun muassa taudin vaarallisuudesta raskaana oleville ja syntymättömille lapsille olivat tuossa vaiheessa hyvin puutteellisia. Ohjeiden antaminen fyysisten tapaamisten turvalliseen järjestämiseen oli tuossa vaiheessa vaikeaa, koska tietoa siitä, miten virus tarttuu, sekä tietoa erilaisten tartuntoja ehkäisevien keinojen tehosta, oli vielä niukasti. Myös suojaimista ja muista tarpeista oli maailmanlaajuinen pula.

THL päivitti ohjeensa 18.5.2020 ja totesi ohjeessaan, että poikkeustilanteessakin asiakkaila on oikeus kaikkiin lakisääteisiin ehkäiseviin palveluihin. Lisäksi THL totesi seuraavaa: ”Ryhmämuotoiset tapaamiset, kuten perhevalmennus, muut vanhempainryhmät ja opiskeluhuollon ryhmämuotoinen tuki, suositellaan järjestettäväksi ensisijaisesti virtuaalisesti. Mikäli ryhmä kokoontuu samaan tilaan, huomioidaan yleiset kokoontumisia koskevat ohjeet: tapaamiseen ei saa tulla sairaana, ei edes lievöireisena, ja noudatetaan turvavälejä.”

THL:n päivitettyssä ohjeessa huomioitiin mahdollisuus ryhmän kokoontumisesta samaan tilaan ja todettiin yleisten kokoontumista koskevien ohjeiden noudattaminen.

Ohjeen antaminen kuului THL:n lakisääteisiin tehtäviin.

Totean Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän jättäneen lakisääteisen velvollisuutensa täyttämättä peruuttaessaan perhevalmennusryhmät.

Pidän kuitenkin asianmukaisena menettelynä sitä, että peruutettuaan perhevalmennusryhmät hyvinvointikuntayhtymä tehosti terveydenhoitajien työskentelyä vastaanotokäynneillä, ja sitä, että tarjolla oli yksittäisiä virtuaalipalvelukokonaisuuksia.

Hallintolain 7 §:ssä säädetään palveluperiaatteesta ja palvelun asianmukaisuudesta. Julkisuuslain 20 §:n 2 momentin mukaan viranomaisen on tiedotettava toiminnastaan ja palveluistaan toimialaansa liittyvissä asioissa. Selvityksensä mukaan hyvinvointikuntayhtymä tiedotti aktiivisesti poikkeusolojen aikana tarjolla olevista palveluistaan ja palveluihin hakeutumisesta. Pidän tätä lainmukaisena menettelynä.

Hyvinvointikuntayhtymän selvityksen mukaan perhevalmennuksiin osallistuvilla eri toimijoilla on ja oli koronaviruspandemiasta johtuvien rajoitusten aikana tarjolla materiaalia omilla verkkosivuillaan. Hyvinvointikuntayhtymä kiinnittää selvityksessään huomiota siihen, että palveluita koskevaa informaatiota ei ollut kuitenkaan kerättyä yhteen paikkaan ja tähän on jatkossa kiinnitettävä huomiota. Tämä on myös minun käsitykseni asiassa. Palveluita koskevan tiedon yhteen kokoaminen on hallintolaissa tarkoitetun palveluperiaatteen mukaista.

4 TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.3 esittämäni käsityksen lakisääteisen velvollisuuden laiminlyönnistä Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän tietoon lähettämällä sille jäljennöksen tästä päätöksestäni.